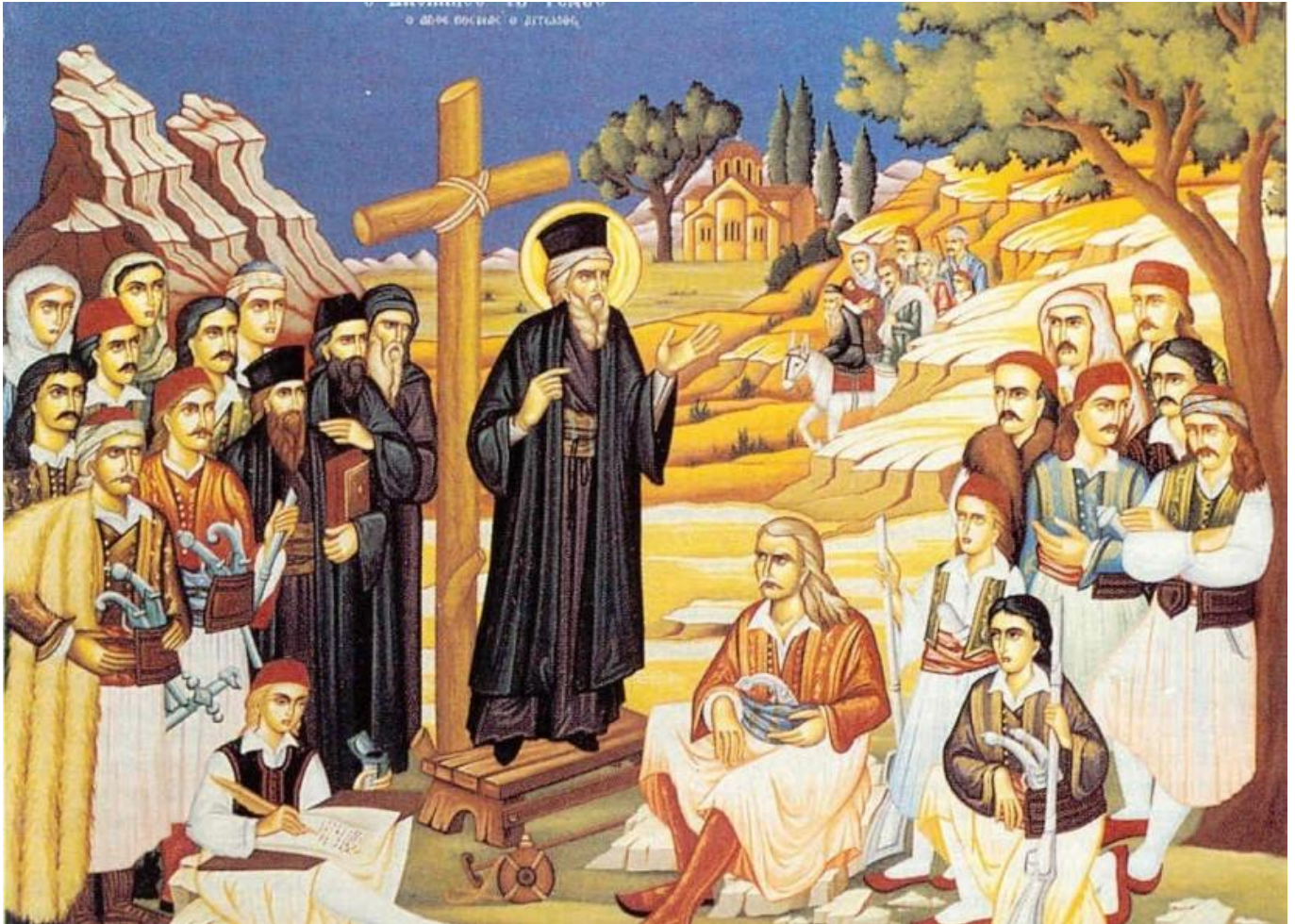

Οι δάσκαλοι του Γένους που κράτησαν τους Έλληνες ζωντανούς

/ [Ελλάδα 1821 - 2021](#)

Δάσκαλοι του Γένους ονομάζονται οι μορφωμένοι Έλληνες που κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας συνέβαλαν, με την προφορική διδασκαλία τους ή με τα κείμενα τους, στην καλλιέργεια της ελληνικής παιδείας.

Αρκετοί από τους δασκάλους του Γένους ήταν ή έγιναν αργότερα κληρικοί. Κάποιοι σπούδασαν στην τουρκοκρατούμενη Ελλάδα ενώ άλλοι στα Ιόνια Νησιά, στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και στο εξωτερικό.

Οι δάσκαλοι του Γένους δίδασκαν σε ναούς, σε σχολεία και σε δημόσιους χώρους. Έγραφαν επίσης επιστολές και άρθρα σε περιοδικά και εφημερίδες είτε ολόκληρα βιβλία, που τα τύπωναν με την υποστήριξη της Εκκλησίας, των Φαναριωτών ηγεμόνων ή φιλομαθών εμπόρων. Με το έργο τους βοήθησαν στην ίδρυση σχολείων και την τόνωση της ελληνικής παιδείας, στην ιδεολογική προετοιμασία

της Μεγάλης Επανάστασης του 1821 και στην ανάπτυξη του Φιλελληνισμού στη Δύση.

Φωτισμένοι πνευματικοί άνδρες έδρασαν σε όλη τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν, όπως αναφέρθηκε, η δράση των Ελλήνων λογίων στη Δύση. Κατά τον 18ο και στις αρχές του 19ου αιώνα οι ιδέες και τα κηρύγματα του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού κυριαρχούσαν στη Δυτική Ευρώπη. Οι νέες φιλελεύθερες και ριζοσπαστικές ιδέες έφτασαν γρήγορα και στην ελληνική Χερσόνησο, δυναμώνοντας την επαναστατική διάθεση των υπόδουλων Ελλήνων. Η πνευματική αυτή δραστηριότητα ονομάστηκε Νεοελληνικός Διαφωτισμός.

Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός ανέδειξε μεγάλες μορφές στα ελληνικά γράμματα, όπως ο Φαναριώτης νομικός Δημήτριος Καταρτζής και ο Κερκυραίος κληρικός Ευγένιος Βούλγαρης, που δίδαξε στην Αθωνιάδα Σχολή φιλοσοφία και μαθηματικά. Επίσης δύο ξαδέλφια από τη Θεσσαλία, ο Γρηγόριος Κωνσταντάς και ο Δανιήλ Φιλιππίδης, συνέγραψαν στη δημοτική γλώσσα τη «Γεωγραφία Νεωτερική», ενώ ο Κοζανίτης γιατρός Μιχαήλ Περδικάρης σατίρισε σε πεζά και σε στίχους πρόσωπα και γεγονότα της εποχής του.

Το 1806 εκδόθηκε στην Ιταλία η «Ελληνική Νομαρχία», ένα έργο άγνωστου συγγραφέα αφιερωμένο στον Ρήγα Βελεστινλή. Στο σημαντικό αυτό κείμενο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού καταδικάζεται η «αναρχία» και η «μοναρχία» και προβάλλεται ως ιδανική διοίκηση η «νομαρχία», δηλαδή το πολίτευμα όπου εξουσιάζουν οι νόμοι.

Ξεχωριστή προσωπικότητα αποτελεί ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ο οποίος συνδύαζε το πνεύμα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού και της παιδείας με τη θρησκευτική πίστη και την εθνική συνείδηση. Ήταν λόγιος μοναχός του Αγίου Όρους, ιεροκήρυκας και μάρτυρας. Το κήρυγμά του έβρισκε μεγάλη απήχηση στον υπόδουλο ελληνικό πληθυσμό της υπαίθρου, όπου περιόδευσε για να αναχαιτίσει τους εξισλαμισμούς, ιδρύοντας σχολεία.

πηγή: iellada.gr